

Fackföreningsrörelsen – den största statsmakten?

Fackföreningsrörelsen i Finland har visat musklerna igen, senast när den lyckades tvinga arbetsgivarna på knä i tvisten om cateringen för Finnair. Kampen stod mellan LSG Finland Oy och facket Ilmailualan Unioni. Arbetsgivaren hade flyttat över från arbetsgivarförbundet för servicebranschen (Palta) till turism- och restaurangförbundet (MaRa), och den normala följden av detta är i sådana fall att också arbetstagarna omfattas av det gällande kollektivavtalet mellan MaRa och servicefacket PAM. Det dög dock inte för fackföreningsrörelsen eftersom det enligt facket var fråga om att arbetsgivaren idkade "avtalsshopping", och det var något som var helt omöjligt för facket. Fackföreningsrörelsen i Finland var beredd att av denna anledning stoppa inte bara flygtrafiken utan också hela Finlands varuexport, genom stödstrejker i transportbranschen. Det slutade med att arbetsgivaren LSG Finland Oy gav efter och accepterade att Paltas kollektivavtal får gälla för de berörda.

Konflikten om Finnairs flygcatering vinklades i media till att ge intrycket av en ond tysk arbetsgivare som strider mot den goda finska fackföreningsrörelsen. De elaka tyskarna hade trängt sig in för att göra ändringar i det finska arbetsmarknadssystemet, och detta försök avstyrades av vårt lands hjältemodiga fackföreningsorgan. I själva verket gällde saken att det för de anställda skulle gälla det kollektivavtal som var överenskommet för branschen ifråga, precis samma avtal som gäller för cateringbranschen i allmänhet.

I en intervju i tv-nyheterna (Nelonen 18.11.2013 kl. 18.45) sade LSG Finland Oy:s tyske VD **Steffen Rosch** så här: "I de här så kallade förhandlingarna fick vi uppleva fackförbundets diktatur. Vi hade gått in för helt lagliga åtgärder, för att förbättra vårt företags konkurrenskraft och för att trygga arbetsplatserna. Nu tvingas vi i stället ta till radikala nedskärningar och kraftiga reformer. Det blir nödvändigt för att vi ska kunna bevara vår konkurrensförmåga". I YLEs och MTVs nyheter sade direktören Rosch vidare "att det tyvärr var så att facket mer intresserar sig för maktspel än för arbetsplatserna – och i det här fallet var maktspelet det enda som gällde".

Den ovan beskrivna episoden visar att

en arbetsgivare i Finland inte ens får ta till åtgärder som helt följer lagen när det gäller att förbättra företagets konkurrensförmåga, om det inte passar för facket. Fackföreningarna är alltid när de så vill den starkaste statsmakten, och dem tycks ingen rå på. Politikerna håller tyst och media fogar sig snällt i fackets diktat; på sin höjd kan de uttrycka förhoppningar som att "facket kunde reflektera över om strejkhoten står i proportion till de konflikter som det är fråga om" (citrat från en ledare i HS 19.11.2013). Ifall det allmänt anses förståeligt eller godtagbart, att man mot en enskild arbetsgivarplanerade åtgärder, av principiella skäl svarar med så gott som hela fackföreningsrörelsens arsenal, är det verkligen illa ställt i vårt samhälle. I offentligheten uttryckte man till och med saken som att "Lufthansas dotter (bolag) höll på att lamslå" Finlands varuexport. Man kunde bildligt också uttrycka saken omvänt som, att "man fick arbetsgivaren att ta sitt förnuft till fånga, då man höll en pistol mot tinningen". Sannolikt är det också många arbetsgivare som inte vill uttala sig öppet om de här frågorna, "eftersom allt sånt bara retar upp facket".

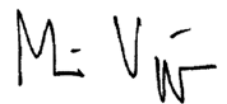
Jag har redan tidigare på denna plats (min ledare 4/2010) konstaterat att det allra viktigaste för fackföreningarna är bevarandet av fackets maktställning. När sedan fackets position är starkt befäst, kan det bli dags att tillgodose arbetstagarnas intressen. Om det för bevarandet av fackets makt krävs åtgärder som går ujt över en del arbetstagare, så får de då lida. I det ovan nämnda fallet meddelade arbetsgivaren LSG Finland Oy att besparingarna måste åstadkommas "med andra metoder", eftersom det visade sig vara ogörligt att övergå till ett smidigare kollektivavtalsförhållande så att företaget kan spara kostnader. Att nuläget sannolikt leder till uppsägningar tycks inte besvära fackföreningarna över hövan; för facket räcker det med att de återstående arbetstagarna får de förmåner som Palta ordnat. Reformerna eller flexibiliteten är otänkbara; de uppnådda förmånerna försvaras med näbbar och klor. Det väsentliga tycks vara att de sista anställda i företaget har fulla förmåner ända till slutet. Den omständigheten att en mängd arbetstagare sannolikt mister jobbet spelar just ingen

roll, för det är ju ändå den hatade arbetsgivarparten som tar till sparåtgärder för att bevara konkurrensförmågan och för att de återstående arbetsplatserna ska bestå. Och det är ju naturligt att arbetsgivaren ska klandras för sådana åtgärder.

Många politiker och media himlar sig över att företag flyttar sina verksamheter utomlands, till länder som Estland, Spanien, Indien. Man efterlyser ansvarskänsla bland företagen för bevarandet av välfärden i vårt samhälle. Men när inte ens i lag fastställda åtgärder mera får vidtas hos oss, så är det inte så konstigt att en rad funktioner överförs till andra länder. Det skulle inte alls förvåna mig om Finnairs catering inom kort helt sköts via Estland.

Finlands ekonomiska situation ser för tillfället inte väldigt bra ut. I Finland inbillar vi oss bara att det går bra för oss, så länge det går ännu sämre för vissa andra EU-länder. Vi harmar oss gärna speciellt på grekerna, som har rört till saker och ting till den grad, så att de övriga EU-länderna hamnat att stöda dem ekonomiskt. Kanske borde vi i alla fall vara nöjda över situationen? Det ser ut som att vi i sakta mak slår in på Greklands väg och ifrågavarande åtgärder från fackföreningsrörelsens sida förbättrar i vilket fall som helst inte läget. Kanske borde vi i alla fall hålla fast vid att EU-länderna också i fortsättningen håller fast vid att ekonomiskt stöda medlemsländer som hamnar i trångmål.

Med önskan om en god jul och ett lyckosamt nytt år,

Mika Väyrynen

